

Mulgu mälumäng VIIES, III etapp Abja kultuurimaja 18.01.17

1. TÄHELEPANU! VIDEO! (A.Ütsik)

<https://www.youtube.com/watch?v=HkL1kVF1xKQ>

Küsimus: Kui vanaks sai eelmise kuu lõpus Abja Muusikakool?

Abja Muusikakool sai 55 aastaseks (Video peaks mängima esimesed 1. 10 min)

2. MULGI KEEL (A. Laande)

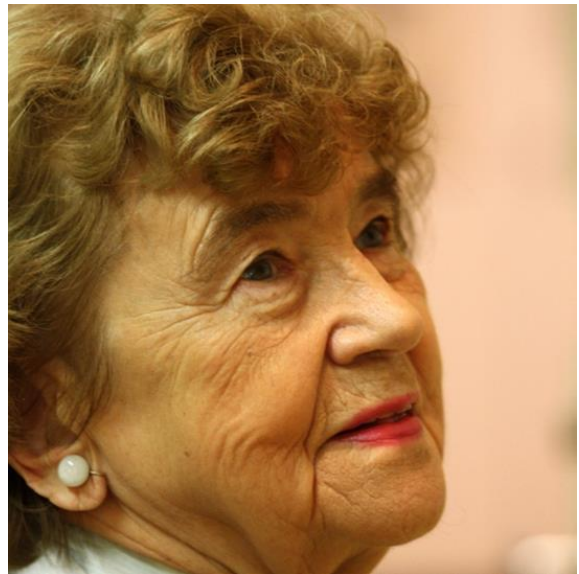
Eesti keelen om mitmuse nimetava käände tunnus ariliguld d, nt lapsed, majad, puud jne. Mis om mulgi keelen mitmuse nimetava tunnus?

Vastus: Mulgi keelen om mitmuse nim lõpute. Latse, maja, puu jne.

3. PILDIVOOR (P. Mänd)

Kes on pildil?

(kirjuta ees- ja perekonnanimi)

Vastus: Silvi Väljal sündis 30.01.1928

Kuiv-Saapa talu Halliste kihelkond - 03.04.2014,

oli tunnustatud raamatuillustraator, vabagraafik, eksliibrisekunstnik Silvi Väljal, kes on laiemale avalikkusele tuntud lasteraamatuga «Jussikese seitse sõpra».

Allikas: <http://www.mulgimaa.ee/mulgimaast/vaimne-parand-juured/>

4. SPORT (E.Liiber)

Nimetage valitsev Eesti meister naiste odaviskes vanuseklassis U18 2016. aastal.

Vastus: Marcella Liiv tulemusega 51,11 m. (Tõrva neiu).

5. MULGIMAA AJALUGU ja ARHITEKTUUR (P. Mänd)

Millise kooli hoone on pildil ja millises kihelkonnas see tegutses? Hoone on praeguseks hävinenud, säilinud on tüdrukute internaadihoone ja triiphoone korsten, mille kõrval kasvab haruldane punane tamm.

Vastus: Liplapi aianduskool, tegutses 1910 – 1927 Halliste kihelkonnas, nüüdses Halliste vallas Uue-kariste tee ääres. Kooli juhatas samatalu perenaine Marie Sapas.

Allikas: http://entsyklopeedia.ee/artikkel/liplapi_talu1

6.MUUSIKA (A.Pai)

Kuidas nimetatakse seda tantsu, mille saatemuusikat kuulete?

Vastus: Mulgi polka .

Mulgi polkat on tantsitud 31 välisriigis (Euroopas, Aasias, Ameerikas ja Austraalias). Kahel korral on Mulgi polka olnud Eesti rahvatantsijate esindustantsuks Euroopa suurimal rahvakunstofestivalil Europeade. Läbi erinevate teleülekannete on Mulgi polkat näinud sajad miljonid. Tantsu autor Villu Vähk sündis 20. juulil 1940 talupidajate lapsena Petserimaal Satserinna külas. Ta oli eesti balleti- ja varieteeartisti ning tantsulooja.

Tants on loodud rahvamuusikale.

Allikas: http://www.kuljus.ee/index.php?option=com_content&task=view&id=28

7.LOODUS (O.Renno)

Nimetage käesoleva aasta seen, loom ja lind?

Vastus: Kukeseen, metskits ja turteltuvi.

8.ETTEVÕTLUS; MAJANDUS (A.Ütsik)

Selleks , et Abja vallas alustada ettevõtlusega, paneb oma õla alla Vallavalitsus. Kuid selleks on mõned tingimused. Nõuded stardiabi taotlevatele isikutele:

Stardiabi saavad taotleda äriühingud, füüsilisest isikust ettevõtjad, kes soovivad alustada või on alustanud ettevõtlusega ja vastavad järgmistele tingimustele:

- 1) ettevõtja on registreeritud äriregistris;
- 2) ettevõtja tegutseb Abja vallas;
- 3) ettevõtja ei tohi olla registreeritud äriregistris varem kui 12 kuud enne taotluse esitamist;
- 4) ettevõtte ei ole teise juriidilise isiku tütarettevõtte Eesti Vabariigi seaduste tähenduses;
- 5) ettevõtja on läbinud ettevõtluskoolituse;
- 6) ettevõttel puuduvad maksuvõlad;
- 7) ettevõtte suhtes ei ole algatatud likvideerimis- ega pankrotimenetlust.

Kuid on kaks valdkonda, mille projekte ei toetata. Mis alad need on?

VASTUS: Stardiabi ei anta reeglina järgmiste valdkondade projektidele: 1) veise-, sea- ja teraviljakasvatuse; 2) metsamajanduse.

9. MULK MUJAL (A.Pai)

Siberis, Krasnojarski kraisis, Minussinski piirkonnas ja teistes Siberi eestlaste kogukondades kutsutakse perenaised appi peielauda ette valmistama. Kohustusliku peielaua toiduna nimetatakse ühte Mulgimaale omast toitu. Nimeta see toit?

Vastus: Kohustusliku peielaua toiduna tuuakse esile eesti kapsaid ehk mulgi kapsaid.

Allikas: <https://www.folklore.ee/tagused/nr59/korb.pdf> lk 142

10. MULGI KULTUUR (A. Laande)

Mis aastal tuli välja Mulgi sõnastik ja kus oli selle raamatu esitus? (üks õige vastus annab ühe punkti, kaks õiget kaks punkti)

Vastus: Mulgi sõnastik anti välja 2013 aastal ja esitus oli Abja raamatupoos.

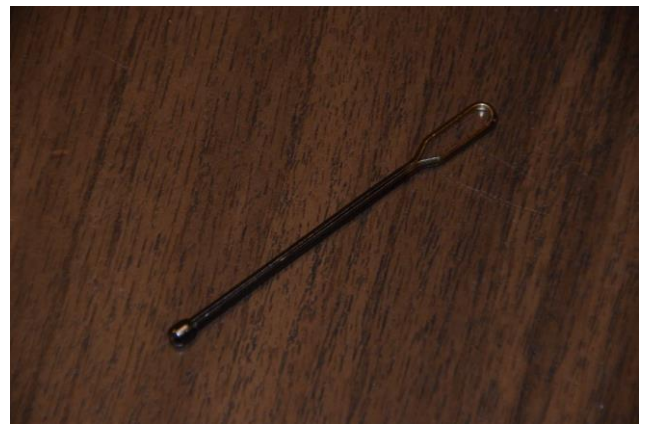
11. VARIA (O. Renno)

Uus-aasta öösel lisati Maa pöörlemise aeglustumisest tingitud ajanihke kompenseerimiseks kellaajale ülemaailmselt 1 sekund. Missuguse ajavahemiku järel seda tehakse?

Vastus: iga 500 kuni 750 päeva järel, keskmiselt umbes 1½ aasta takka; eelmine kord oli 30. juunil 2015. (1972. a alates on seda nüüdseks tehtud 27 korda).

12. VANAD ESEMED JA ASJAD (E. Liiber)

Kuidas nimetatakse seda metallist eset või milleks seda kasutatakse?

Vastus: Nõel kummipaela või nõöri läbivedamiseks

13. TÄHELEPANU! VIDEO! (A. Ütsik)

<https://www.youtube.com/watch?v=URe1CMXq158>

Mis märke oli alati Mulgi talu peremeeste ristide peal?

Vastus: Kuna mulkidele oli väga oluline nende talu, siis kajastati talu nimi ka peremehe huaristi peal.

14. MULGI KEEL (A. Laande)

Kudas om mulgi keelen siandse õppeaine nagu matemaatika ja geograafia?

Vastus: rehendus/ rehkendemine ja maatäädus

15. PILDIVOOR (P. Mänd)

Kes on pildil? Ees- ja perekonnanimi?

Vastus: Kadi Kask, Abja Gümnaasiumi muusikaõpetaja, Mõisaküla kammerkoori Kungla dirigent, Viljandimaa Rahvakultuuri auhinna 2016 laureaat.

16.SPORT (E.Liiber)

Eesti meistrivõistluste Apollo korvpalliliiga naiste korvpallimeistrivõistlustel teeb kaasa ka üks Mulgimaa naiskond, kelle peaesmärk oma esimestel tiitlivõistlustel on korjata kogemusi ja mängupraktikat. (Sellest võistkonnast sai üks neiu ka kutse Eesti U-18 vanuseklassi tütarlaste koondise esimesele kogunemisele. Eelmisel aastal võistles ta Rapla koondisega U-16 vanuseklassis). Nimetage naiskond.

Vastus: Abja S& S – korvpallinaiskond. Treener Riivo Roosurm.

17. MULGIMAA AJALUGU ja ARHITEKTUUR (P. Mänd)

Mille poolest on need kaks naist,

Salme Bergmann – Ilmet ja Anna Vares väga erilised?

Vastus: ainult kaks Eesti naist on saanud Vabadusristi, mõlemad on mulgid.

Salme Bergmann – Ilmet (1896 – 1979), Vabadussõja kangelanna, luuraja, halastajaõde Helme kihelkonnast;

Anna Vares (1901 – 1987) läks rindele Peerer Ronga varjunime alla, sündinud Pahuvere mõisas Tuhalaane vallas moonaka tütreana.

Allikas: <http://www.rindeleht.ee/foorum/phpBB2/viewtopic.php?t=11213>

18. MUUSIKA (A. Pai)

[/https://www.youtube.com/watch?v=a8EIC3UUgoY](https://www.youtube.com/watch?v=a8EIC3UUgoY)

Abja-Paluoja sündis 21. aprillil 1952 tulevane kuldne meeslaulja. Kuula laulu ja kirjuta selle tuntud laulja nimi.

Vastus Tarmo Pihlap (21.04.1952 Abja-Paluoja - kell 8.25 03.08.1999 Tallinnas diabeeti). Lauluks oli koos ansambliga Palderjan esitatud laul „Valged roosid“

Allikas: <https://www.youtube.com/watch?v=a8EIC3UUgoY>

<http://www.ohtuleht.ee/436265/priit-pihlap-tarmo-lopp-oli-ootamatu-ja-tohutult-traagiline->

19. LOODUS (O. Renno)

Millised õunasordid? (Kaks õigesti – 1 p.)

Vastus: talvenauding, sidrunkollane taliõun,

Karksi renett.

20.ETTEVÕTLUS; MAJANDUS (A. Ütsik)

Mis tootmishooned on pildil?

VASTUS: Aastasadu on siin tegeletud põllu harimisega ning Mulgimaa jõukusele andis arengutõuke linakasvatus. Aastal 1914 asutati Abja-Vanamõisa lähedale ühisettevõttena toorlinavabrik, mida peetakse esimeseks Eestis. Sinised linaõied on ka välja toodud Abja valla vapil.

21.MULK MUJAL (A.Pai)

Enamik mulkidest teab Lydia Koidula näidendit „Säärane mulk ehk sada vakka tangusoola“ ja näidendis kujutati Mäeotsa talu peremeest Peeter Pinti tartlasena.

Mis murdepiirkonda kuulus Peeter Pindi prototüüp, kellega see lugu TEGELIKULT juhtus, kas ta oli viruke, kihnlane, seto, mulk, tartlane, ruhnlane, võroke, saarlane, muhulane, peipsivenelane, hiidlane vali välja õige?

Vastus: Näidendi lähtealuseks peetakse anekdootlikku lugu Saaremaa mehest, kes puuduliku kirjaoskuse tõttu ajalehes avaldatud soolahindadest valesti aru sai ja hulga otri tangudeks laskis teha. Loodetud suure kasu asemel jäi ta aga naerualuseks.

Õige vastus on seega – saarlane.

Allikas: <https://arhiiv.err.ee/vaata/saarane-mulk-ehk-sada-vakka-tangusoola-1>

22. MULGI KULTUUR (A. Laande)

Kus toimus 1924ndal aastal rahvapidu?

Vastus: Karksi Lossivaremetes

23. VANAD ESEMED, ASJAD: (E. Liiber)

Kuidas nimetatakse seda ringskaalaga „riistapuud“ või milleks seda kasutatakse. (on olemas ka sirgskaalaga).

Vastus: Kurvimeeter.

(< lad curvus `kõver` + kr. metreō `mõõdan`),

Riist topograafilistel kaartidel, plaanidel jms. olevate kõverjooneliste lõikude pikkuste määramiseks.

24. VARIA (O.Renno)

- a) See on üks igapäevaelus vajalik tehniline seadeldis, mille algkuju põhiosaks oli vertikaalne kepp.
- b) Tema areng hoogustus 13. sajandist peale ja teda seati üles ka hoonetele.
- c) Ta oli vajalik meresõidul oma asukoha pikkuskraadi määramisel.
- d) Selle riista tänapäevaste modifikatsioonide puhul kasutatakse nimetuse eesliitena käe-, seinä-, tasku-, torni-, äratus- jne.

Vastus: kell.